

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Leto 3. Št. 121.

Cena 5 c.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, JULY, 18TH 1945.

Price 5c.

Vol. 3. No. 121.

NAD 5000 KORPORACIJ POD KONTROLO NEMCEV V ŠPANJI

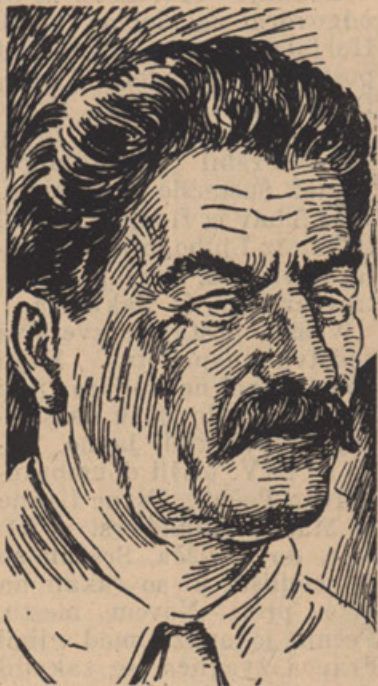
FAŠISTIČNI DIKTATOR GENERAL FRANKO NAČELNIK MEDNARODNE REAKCIJE

Moskva — "Pravda", glasilo komunistične Partije Sovjetske Unije, opozarja svetovno javnost pred neposredno nevarnostjo za mir v Evropi, katero predstavlja fašistični režim generala Franka v Španiji. Članek, ki je bil priobčen minul teden o tozadevnem vprašanju poudarja, da se v Španiji nahaja nič manj kot 5,500 industrijskih korporacij pod direktno in indirektno kontrolo nazi-fašističnih direktorjev in industrijskih baronov. Je pač skrajni čas zaključiti ta članek, da se zgornjemu zvrne temeljito pozornost, odstrani "fašistične baze" ob vznožju Pirinejev, ter povrne mogočnost španskemu narodu vzpostaviti demokratično republiko za katero je prelival svojo kri v svrhu miru v Evropi.

Franko, Hitlerjeva in Musolinijeva lutka, igra vlogo po njihovi smrti načelnika mednarodne reakcije v borbi proti demokraciji. Španija postala zavetje vsem preživelim fašističnim elementom za nadaljevanje hujkanja in sovraž-

nosti proti novim demokratičnim vladam ter povrh tega priprave za tretjo svetovno vojno. Pod pretezo "državljanstva" fašistični diktator skuša zavarovati 30.000 Nemcev v Španiji, kateri so ubegli v Španijo pred porazom v Nemčiji. Svrha tega državljanstva če pomislimo, da je že sedaj pod kontrolo nad 5000 industrijskih korporacij nazi-fašističnih direktorjev, da se nahaja v koncentracijskih taboriščih nad 200.000 španskih anti-fašistov, je očitna in obenem jasna.

Kljub vsemu temu narodno osvobodilno gibanje narašča in postaja odporna sila proti fašističnega režima generala Franka. Toda nerazumljiva je politika tkzv. držav zapadne demokracije, katere država diplomatije odnošaje z fašističnim režimom v Španiji. Vse kar je potrebno v svrhu miru v Evropi je to, prekiniti diplomatske odnošaje z tem režimom in omogočiti španskemu narodu namestiti demokratično vlado, dr. Juan Negrin-a.

Temeljite naloge pred veliko trojico

Zasedanje velike trojice začelo včeraj

Potsdam, 17. julija. — Včeraj se začelo zasedanje velike trojice v tem mestu, zibeli premaganega pruskega militarizma, kakor naznanjajo tozadevna poročila iz Evrope. Zasedanja, katero je zvrnilo pozornost vsega svobodoljubnega sveta pričakujejo konstruktivne rezultate v narodnem in mednarodnem pogledu, se je udeležilo poleg premiera Stalina, predsednika Truman in premiera Churchilla veliko število državnih svetovalcev ter visokih civilnih in vojaških uradnikov Sovjetske Unije, Amerike in Anglije.

Ker je na podlagi dosedanjih poročil nemogoče nič konkretnega na-

povedati vnaprej, posamezni diplomatični krogi izražajo kljub temu mnenja, da se bo konferenca s ozirom na dnevni red najbrže zavlekla. Ta mnenja podlagajo na vprašanja, ki se tičejo razmejitev posameznih ozemij, katere so po prvi svetovni vojni bila nasilno odvzeta in v tem slučaju tudi vprašanje Trsta in Slovenskega Primorja, resne zadeve v Grčiji, kjer vlada strahoten teror in nasilje z strani fašistične reakcionarne vladne klike; vprašanje strogih določb glede kontrole nad Nemčijo, ureditev notranjih regulacij, določba vojnih reparacij ter številna druga vprašanja v zvezi za varnost, trajen in pravičen mir.

ljivih vesti iz zasedanja velike trojice, katero se vrši popolnoma pod novimi pogoji. Pričakuje povoljne rešitve vseh nastalih problemov za povojni trajen in pravičen mir. Ti problemi so postavljeni pred veliko trojico, da jih rešijo v duhu načel svetovne sigurnosti.

Ta napoved sama za sebe pove veličino zasedanja velike trojice. Ako bodo pri tem resnično vpoštevanji sklepi, ki so bili doseženi na konferenci v Jalti na Krimu, ter dejansko svetovni Čarter v svojem principijelnem pomenu, je pričakovati dobre in pravične sklepe konference velike trojice.

Posebno prvotna in važna vprašanja so poravnane narodnih pravic glede nasilno odvzetega ozemlja po prvi svetovni vojni. Ta vprašanja se tičejo na prvem mestu Jugoslavije in splošno na Balkanu, zatem Poljske in Francije. Poleg tega so seveda tudi mnenja, da pridejo na raspravo vprašanja kot Srednji vzhod, Dardanelske ožine itd. Toda ta vprašanja so prvič povzeta le kot mnenje posameznih zainteresiranih krogov, katere pa navadno ob zaključkih postanejo le napovedujoča mnenja.

Medtem "Pravda", glasilo Komunistične Partije Sovjetske Unije z ozirom na zasedanje velike trojice pravi naslednje: "Ves svobodoljubni svet pričakuje razvese-

VSTAJENJE NOVE DEMOKRATIČNE POLJSKE

London — Dr. Hewlett Johnson, kateri se je odzval povabilo poljske komisije za ugotovitev nemških vojnih zločinov, podaja v svojem članku značilen pregled o vstajanju nove demokratične Poljske.

Prepotoval je skozi Poljsko, se ustavil v mnogo mest in vasi, kjer je imel daljši pogovor z civilnimi in vojaškimi predstavniki, navadnimi delavci in kmeti, kakor tudi z večjim številom duhovnikov različnih verskih grupacij. Povsod se opazuje med narodom močno zaupanje novi vladi, katere je naredila v teku par mesecev več, kakor pravi dr. Johnson, kot je naredila režimska reakcija za vso dobo svojega vladanja v Poljski. Po njegovem mišljenju poglaviti vzrok za tako drzne napade proti Sovjetski Uniji z katero si želi Poljska bratskih in prijateljskih od-

SVETU KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

Svet Kanadskih Južnih Slovanov je prejel naslednje pismo od glavnega odbora Društva Rdečega Križa Jugoslavije. Glasi se:

"Tovariš Nikolaj Kovačević nas je obvestil, da ste pripravni nuditi materialno pomoč otrokom, čigar roditelji so padli v narodno osvobodilni borbi, kakor tudi otrokom, katerim preti socialna opasnost vsled pomanjkanja najnujnejših stvari za obhrbo.

Pojasnil nam je tudi način po katerem želite nuditi pomoč našim otrokom, kateri je bil na seji glavnega odbora Društva Rdečega Križa sprejet z posebnim oduševljenjem od vseh prisotnih članov.

Pred Društvo Rdečega Križa se postavlja kot najnujnejše vprašanje, življenska obskrba naših otrok. Vaša pomoč je vsled tega dobro došla in nam olajša veliko napora v tem delu. Glavni odbor pa je obenem pripravljen ustanoviti poseben oddelek za rokovodstvo akcije v svrhu obskrbe naših

otrok, potom Vaše pomoči. Pri temu bo imel najtesnejše sodelovanje Antifašistične Fronte žena Jugoslavije, kateri prevzame dolžnost podrobnejše podatke o otrokih in njihovih roditeljih kot najpripravnější izbira otrok, da jim pomagata.

Društvo Rdečega Križa Jugoslavije se zahvaljuje vsem bratom in sestram v Kanadi na njihovi požrtvovalnosti in pripravnosti nuditi pomoč našim neobskrbljenim otrokom, kot dokaz svoje globoke zavesti in ljubezni napram svoji rojstni domovini.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Šef Propagandnega oddelka, Gl. odbora DRK. Jugoslavije Olga Velebit
Generalni sekretar Gl. odbora DRK. Jugoslavije Jaroslava Ribnikar.

14, 318 NEVEST PRIŠLO V KANADO

Ottawa — Urad za domačo obskrbo je naznanil, da je tekom vojne in sicer od 1942 leta prišlo 14, 318 nevest in otrok v Kanado, namreč žena naših vojakov, kateri so se poročili v Angliji. Pričakuje pa se nadaljnjih 30.000 nevest in otrok, žena kanadskih vojakov, je naznanil ta odbor.

KANADSKI "FIERER" NA SVOBODI

Montreal — Samoimenovan kanadski "fierer", Adrien Arcand, vodja znane fašistične stranke "National Unity Party", je bil zdaj njegova tedna osvoboje iz internacije. Omenjeni je bil aretiran in poslan v internacijo 1940 leta pod obtožbo fašistične in antidržavne aktivnosti. Sodiščna obravnava kakor tudi kazni, ki jo določa zakon za državno zaščito, je bila odložena za po skončani vojni. Tedajni justični minister Mr. Laporte v poslanski zbornici je dejal, da je omenjeni odlašal tajne vezi z Hitlerjeve Nemčije, ter da bo po sodišču zaslišani in kašnjen za izdajstvo domovine po skončani vojni.

Medtem sedanji justični minister Mr. Joseph Jean, je na protestno pismo nacionalnega tajnika delavske progresivne stranke, Tim-a Buck-a, odgovoril naslednje: "Dragi gospod: Vaš brzojav z dne 30. junija v pogledu izpustitve iz internacije Adrien Arcand-a, je sprejet. Zagotavljam Vas, da razširjeni govor v Montrealu glede tega postopka nima podlage."

Justični minister skuša torej uveriti javno mnenje, da Arcand, vodja znane fašistične stranke in kateri je javno zagovarjal program proti Židom, ter organiziral plavosrajčnike po fašističnem vzorcu, ni "več nevaren fašistični agent kakor je bil v letu 1940."

Ali je mogoče zaupati fašističnim voditeljem, da so se izpremenili in da niso več nevarni?

ZA 20.000 DELAVCEV DELA

Toronto — Nacionalni odbor za regulacijo delovne moči naznanja, da je dovolj dela za 20.000 delavcev v Toronto. To naznanilo je bilo podano zaradi dejstva, da je zadnje dni večje število delavcev odpuščenih iz vojnih tovarn, katere zmanjšujejo produkcijo odkar je skončana vojna v Evropi.

Največ primanjkuje delavcev pri gradbinskem delu, kakor pri graditvi večjih poslopij, državnih cestah itd. Ta odbor priporoča da se delavci registrirajo pri Selective Service za razna dela, ki so sedaj v teku in kjer primanjkuje delovnih moči.

AUSTRIJSKI PREMIER V LONDONU

London. — Po zahtilu tukajšnjih vesti, Karl Renner, premier začasne avstrijske vlade je odpotoval v London, kjer namerava v zvezi z avstrijsko demokracijo postaviti tesnejše odnošaje z zapadnimi zavezniki. Kot znano Amerika in Anglija se upirata priznati novo začasno vlado v Avstriji.

Toda najbrž da se bosta sprijaznila z odlokom naroda.

DOBER KORAK K NARODNEMU ZDRAVJU

Toronto — Dr. Gordon Jackson je podal izjavo v kateri pravi, da bo to jesen imelo priložnost en milijon prebivalcev tega mesta se dati pregledati in sicer brezplačno potom X-ray žarkov v svrhu omejitve tuberkuloze. Prednost od takega pregleda bodo imeli seveda delavci in njihove družine. Zdravniški pregled se bo vršil na svobodni podlagi slehernega meščana pravi dr. Gordon. Namreč nihče ni prisiljen se dati zdravniški preiskati ako to ni njegova želja. Poglavito kar se hoče doseči s zdravniškim pregledom, za katerega izdatke znaša mestna blagajna, je na ta način omejiti tuberkulozo.

Kot znano odstotek tuberkuloze je najvišji med delavskimi družinami ter njihovimi otroci. Delavci, ki so zaposleni po raznih industrijskih proizvodnjah, rudnikih ter drugih delih v največ slučajih je njihovo zdravje že radi fizičnega napora in škodljivih plinov podvrženo nevarnosti tuberkuloze.

Tuberkuloza je takorekoč stalni spremljevalec siromašnih delavskih družin. Število tuberkuloznih

narašča z vsakim dnem in je že radi tega dejstva zgoraj omenjeni korak na svojem mestu, kateri bo omejil ako ne do cela vendar pa za časa gotov odstotek ljudstva pred večjo nevarnostjo za narodno zdravje.

Zdravniški pregled bo izvajal brezplačno kakor je zgoraj omenjeno in bo vsak tisti kateri hoče biti zdravniško preiskani zoper tuberkulozo upravičen do njega.

ZDRUŽITEV POSAMEZNIH STRANK V NEMČIJI

Berlin — Časopisje katero izhaja v Berlinu, je sprejelo z posebno vno in radostjo izjavo o Zdržitvi štirih političnih strank v Nemčiji v svrhu formiranja Antifašistične Fronte, katere vključuje: Komunistično, social-demokratsko, demokratsko-krščansko in liberalno-demokratsko stranko.

Do združitve omenjenih štirih strank je prišlo na inicijativo in napornem prizadevanju komunistične stranke Nemčije, na čelu katere deluje znani komunistični voditelj, Wilhelm Pieck. Antifašistična Fronta je sprejela obenem akcijski program, kateri vsebuje naslednje:

1 — Združeno sodelovanje za iztrebitev tudi najmanjše sledi Hitlerizma in militarizma v Nemčiji.

2 — Pospešitev napora za izgraditev narodne ekonomije, za poselitev, preskrba za stanovanja,

živilske potrebnosti itd.

3 — Notranja ureditev za resnično demokratsko državo.

5 — Zagotovitev zaupanja pri drugih narodnih ter popolna odprava rasne mrznje in nesoglasja.

Osnovni program Antifašistične Fronte je pozdravilo sovjetsko časopisje, dočim zavezniško časopisje kritizira zapadne zaveznike vsled odlašanja in neodločne politike v tem oziru, da nemški narod čimprej izbriše poslednji sled fašistične sramote.

SENAT ODOBRILO SVETOVNI ČARTER

Washington — Senatski Odbor Združenih držav je enoglasno odobrilo svetovni Čarter, kakor je naznanjeno iz Washingtona. Tri člani od 23 članov tega odbora so bili odsotni za časa glasovanja.

1,215.200 STANOVANJ UNICENIH

Moskva — Statistični urad naznanja glede škode, ki so jo povzročili Nemci za časa vojne v Belorusiji znaša, 1,215.500 uničenih stanovanj.

Grupa sovjetskih mornarjev kateri se nahajajo v Torontu in najbrž da bodo posetili veliki piknik dne 22. julija "Titov Dan" v Port Whellerju.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.Pomoč vojnim sirotam v
Jugoslaviji

Na drugem mestu smo priobčili brzojavno obvestilo Društva Rdečega Križa Jugoslavije v katerem pravi, da se v Jugoslaviji nahaja nič manj kot 10.000 dojenčkov in nad 350.000 otrok, čigar roditelji so položili svoja življenja za svobodo in pravice narodov Jugoslavije.

To obvestilo je poslano Svetu Kanadskih Južnih Slovanov na priporočilo njegovega bivšega organizatorja br. N. Kovačević-a, sedajnega jugoslovanskega ambasadorja v Bolgariji. Namreč on je ob svojem prihodu v staro domovino priporočil Društvu Rdečega Križa Jugoslavije, željo in pripravnost Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, da prevzame varstvo nad gotovim številom vojnih sirot v Jugoslaviji.

Društvo Rdečega Križa je s hvaležnostjo sprejelo priporočilo Sveta Kanadskih Južnih Slovanov ter je pripravno zbrati družinske podatke otrok, kateri so ostali brez svojih staršev in katerim je nujna pomoč potrebna. Njihovi starši so dali vse od sebe in celo svoja življenja za svobodo in pravice narodov Jugoslavije. Toda ostali so tisoči njihovih otrok, katerim so potrebni varuhi — novi očetje in matere, da skrbijo za njih, jih vzgajajo in jim pomagajo, da vzrastejo ter postanejo dobri državljani svoje nove svobodne domovine.

Jugoslovanski izseljenci v tem oziru lahko veliko pomagajo moralno in materialno. Tisoči otrok, kateri so ostali brez svojih staršev, bodo smo prepričani našli med številni našimi izseljenci svojega varuha, pripravnega prispevati mesečno v pomočni sklad za vojne sirote v Jugoslaviji, kateri omogoči nabaviti vse potrebno za njihovo vzgojo in obskrbbo. To je končno naša dolžnost, da jim pomagamo in se z tem vsaj deloma odolžimo njihovim staršem, kateri so položili svoja življenja v popolnem zaupanju, da bodo oni, kateri ostanejo pri življenju prevezeli popolno skrb za njihove otroke.

Izpustitev fašističnega agenta

Napredno in progresivno javno mnenje nikakor ni moglo pričakovati enostavno izpustitev iz internacije brez nadaljnega zaslišanja in kazni, znanega fašističnega agenta in vodje fašistične stranke "National Unity Party", katere člani so pod njegovim vodstvom prisegli zvestobo fašističnim načelom in pripravljali podlago za notranji prevrat in nazifasistično oblast v Kanadi.

Justični minister Mr. Laporte, je pri obsodbi omenjenega za internacijo poudaril v poslanski zbornici v letu 1940, da se nadaljno zasliševanje in tudi kazni pod obojbo za izdajstvo domovine odloži za po skončani vojni. Nedvomno da bi bil Mr. Laporte tudi držal besedo. Toda po zahtevi seadnega aktujočega justičnega ministra, Mr. Joseph Jean-a, omenjeni je izpuščen iz internacije brez najmanjšega znaka za sodiščno zasliševanje in predpisu kazni, ki jo v tem oziru za izdajstvo domovine določa zakon za zaščito. države.

Daleč smo od zamisli, da bi omenjeni sedaj po skončani vojni v Evropi, ne predstavljal ne samo nevarnost za javni red in mir, tembolj bo njegova prisotnost in svobodno kretanje oživljalo in dalo korajžo antidemokracijskim elementom za nadaljevanje aktivnosti proti židom, proti demokraciji in proti narodnega edinstva.

Predsednik Truman je v zaključnem govoru na konferenci Združenih narodov v San Francisco dejal: "Lažje je strogolaviti fašistični diktatorski režim, premagati njegovo oboroženo moč, kakor pa popolnoma uničiti strupeno fašistično ideologijo. S smrtjo Musolinija in tu di Hitlerja, še ne pomeni, da je svet očisti in varen".

Te besede predsednika Trumana, so neposredno o pomini vsem ljubiteljem svobode in demokracije, da so pozorni in opretni zoper tudi najmanjši pojav lažistične kriminalne propagande. Toda postopek justičnega ministra z ozirom na izpustitev fašističnega agenta na svobodo, je v nasprotju njegovim besedam, kakor tudi naprednega progresivnega mnenja v splošnem.

Napredno in progresivno mnenje zahteva kazni za fašistične agente.

Posamezni prorokovalci

Med ljudstvom dobimo še vedno takih posameznikov, kateri kaj radi vnaprej napovedujejo o posameznih stvari, kako in na kateri način bo vse to izpadlo in se izpeljalo. Za razlago svoje napovedi jim vedno primanjkuje dovolj časa, kadar se pa spuste v razlago potom gotovih publikacij, tedaj ni ne kraja in ne konca.

Kolone za kolono spišejo. Naštevajo vsakovrstna dozdevanja, poslužujejo se tudi prepričevalnih sredstev, da vsaj na videzno podkrepijo svoje navode. Naposled, ko se pa posamezni dogodki posvetovanja in zasedanja obrnejo popolnoma v drugo in bolj pravilno stran — pa tako presneto molče o svoji napovedi, kakor zid.

Nekaj takih prerokov smo slišali pred vsakim zasedanjem velike trojice. Ako niso v razlagi mogli drugače podkrepiti svoja mnenja, so se poslužili seveda raznovrstnih teoretskih prepričevanj in odšli tako daleč, da npovedujejo "imprijalistične" težnje in sfere Sovjetske Unije. Prezrli so dejstvo, da Sovjetska Unija ne lastuje tako ne kolonij, kakor tudi ni njen namen dominirati nad enim ali drugim narodom. To dejstvo je njena državna ureditev, kjer so narodi nacionalno popolnoma svobodni in ravnopravni.

To pa kakor razvidno neomejuje posamezne preroke, kateri so bili zaradi svoje plitke, negativne in ne stvarne razlage tako presneto tepeni v javnosti, da nič tega, da bi si neprivrsovali zoper svojih napovedi. Kolikokrat so že razdelili na politične, ekonomske, nacionalne in imprijalistične sfere zemljevid Evrope? Včasih so za voljo javnega mnenja opravičili zunanjo politiko Sovjetske Unije, največkrat pa ožigoasli kot "imprijalistično."

Ker jim je to že veselje, kar razlagajo. Čitatelji pa naj bodo le toliko previdni, da slede stvarne dogodke v svetu.

Fašistično domobranski teror nad Slovenci

(Nadaljevanje)

Na cesti pod Sv. Ano pod Mirno pečjo je moral gori omenjeni Bartol zlikovca s svojim vozom pripeljati do tja in gledati, kako so Progarju lomili roke in noge in ga nato ustrelili. Ko je bil mrtev, so ustrelili še Bartola. Umore so izvršili domobranci — domačini iz Mirne peči: Mauc iz Čemš, Anton Matijevc iz Malega vrha in Alojz Kajžer iz Biške vasi.

V vasi Sv. Gregor pri Ribnici so domobranci istega dne iskali Franca Peruška, ki jim je bil znan kot sodelavec OF, a se jim je skrtil. Ko pa je popoldne šel v cerkev, so ga tam ujeli, ga peljali pod vas Gašpinovo na poti v Vel. Lašče in ga tam ustrelili. 1. V. je bil pogreb, krste pa niso dovolili odpreti.

Morilci so iz posadke Vel. Lašče, med njimi: Jože in Alojz Petrič ter Rudolf Adamič iz vasi Hudi konec, Vinko Levstek in Ivan Zgonc iz vasi Junče, Franc Zabukovec, — domobranci naredniki iz vasi Krnce. Iskali so tudi Peruškovo sestro Angelo, ki pa je pobegnila, a so zagrozili, da bodo vse požgali, če se do 2. V. ne bo javila v Vel. Laščah.

DOMOBRAanske ZADEVE

Ustavimo se malo pri ropih in tatvinah.

Videli smo, da domobranci žrtve vedno oropajo, da opleniijo vse hiše in kar z vozovi odvažajo nakradeni plen. Ali je to samovolja?

Naša vojska je zaplenila pri osvojitvi Tržišča razne dokumente. Tako je komandant "Poveljstva skupine Rupnik SD", stotnik Vuk Rupnik, dne 24. XI. 1943 v Novem mestu naročil, da se naj zapleni in pripelje v skladišče preja in volna, last Jožeta Povha v Povhovi tovarni, ker je obveščen, da je to blago tam.

Komandna četa iste skupine poroča poveljstvu 26. XI. 1943, da je bilo zaplenjeno pri g. Petriču na Zagrebški cesti v Novem mestu sedlo, na šukljetozi cesti pri Lidiji Kovačević 2 plahti, 4 srajce, 1 spodnje hlače in 2 čutari, pri Brezovaru Matiji gornje usnje za dva para čevljev.

Dalje pravi isto poročilo, da je bilo v bolnici zaplenjenih 10.330. — lir, last ubitega starešine okrajnega sodišča Antona Šavla.

23. XI. 1943 vprašuje Vuk Rupnik komandno četo ali je "vzela na posodo" ali zaplenila šivalni stroj Vere Riharjeve.

9. XII. poroča komandna četa s številom 122, da je zaplenila pri Okrogliču na Sedlovi cesti brzoparilnik, 2 kolesi in da zapisnika niso naredili, ker — ni bilo nikogar doma! Pri Vinku Savniku je bil zaplenjen nahrbtnik, ovijača in 4 žepne svetilke s pripombo "ima dva sina v partizanih".

V šmihelu pri Vidicu je bilo zaplenjenega 50 m blaga za spodnje hlače.

Ista četa javlja s številom 141, da je pri Okrogliču na Seidlovi cesti 11. XII. 1943 zaplenila 4 pisalne stroje, ki so sedaj v pisarni "O". Prosi za dovoljenje za rekvizicijo 30 koles in dodaja: "Sodni uradnik Grimišič v Vrhovčevi ulici ima prekomerne zaloge masti."

29. IV. je posadka v Mirni peči prodajala, kot pravi zapisnik, živila, otroško perilo, toaletne potrebščine, nogavice, obleke, otroške čevlje, žensko perilo, usnje, sukanec, naramnice, posodo, olje, kozarce, rožine itd.

3. V. v Mokronogu pri komunistu Jeriču zaplenjeno motorno kolo naj se dodeli četi v Tržišču. Akt št. 671.

To so uradni domobranci dokumenti.

Rop in tatvina sta torej po aktih in izjavah domobrancev, popolnoma domobranci zadeva.

ŠE HUJSI POSTOPEK S CIVILNIM PREBIVALSTVOM

V Dol. Logatcu je imel izdajalec in nemški plačanec Rupnik govor, s katerim je napovedal še hujski postopek s civilnim prebivalstvom, ki simpatizira z OF.

Ob priliki prihoda domo-

brancev v mirensko dolino so pri Bulcu in Kolencu v Mirni vse izropali. Blago so pa nato kar po drugih hišah prodajali. Saj je to uradna domobranci zadeva!

Posadka v Vel. Laščah, ki je znana po svoji posebni krvoločnosti je v prvih dneh maja, skladno z navodilom prezidenta Rupnika, nadalje ustrahovala mirno prebivalstvo. Patrola 10. mož je vdrila proti Vel. Slevici in Dvorski vasi. Na najvišji točki pri Slemenovih se je ustavila in z mitraljezom obstreljevala prebivalce. Obupni klici na pomoč so priklicali našo edinico, ki je love pregnala. Vendar pa je bila ubita 1 ženska iz Dvorske vasi, 2 ženski in 1 otrok pa ranjeni.

Iz Petrušne vasi so odpeljali Karolino Hribar in Pavlino Vencelj, slednja je prednica Marijine družbe.

V Logatcu so zaprli 15 oseb, ki so jih osumili, da so simpatizerji OF, v Borovnici so konec aprila prisilno mobilizirali 64 fantov.

V Kočevju so zaprli: Olg. Heglarjevo, Nikolaja Tržišča, družino Kajfežev, Ivo Ilčev, Pepco Plesnerjevo, Miloško Lovšinovo in jih s kolono odpeljali v Ljubljano.

Domobranci iz Horjula, Begun in St. Jošta so ubili v vrhniški okolici Franca Hornika in ga prej do nezvesti pretepli.

Na Vrzdencu pri Horjulu so s 12 strelji ustrelili mater nekega partizana, ranili

njeno sestro in jo pretepli. Bivši komandant bele garde na Vrhniški je ob priliki mobilizacije obstrelil 2 fanta, ki nista hotela takoj sprejeti orožja. Trgovca Mavreta so domobranci aretirali in ga 14 dni dnevno do nezvesti pretepli. Ljudje poznajo glavne teroriste, Karla Hrena, Matevža Smrekarja, Degrina in druge.

Poznajo tudi tiste, ki so odgovorni za zločine okoli Horjula. To so komandant postojanke Pregelj, Andrej Dolinar iz Ljubljane, Franc Pečovnik z Lesnega brda, Franc Prebil iz Zaklanca, Tomaž Šušteršič iz Horjula, Jože Šibav iz Horjula, Karel Lukan iz Ljubogojne, Valentin Lavriša iz Horjula in Petrovčev Tine iz Zaklanca.

Včasih postajajo zverstva vodstvu neprijetna. Kajti domobranci ne koljejo ljudi samo v gozdovih in na skrivaj, ampak tudi javno. Tako so 2. V. prišli domobranci Ivan Pečnik, Franc Lahne in Matija Kuhar, vsi iz 51. čete, do Tržišča. Srečali so jih civilisti, ki so čakali na avto proti Novemu mestu. Pečnik je opazil med njimi Franca Zvegljčiča, se zakadil vanj in ga hotel na mestu ustreliti, kar pa je preprečila njegova žena. Potem je zahteval da mora Zvegljčič nazaj v Tržišče. Ta je odvrnil, da od tam šele prihaja in da je namenjen v Novo mesto. Nato je Pečnik oddal najn 2 strela in Zvegljčič se je mrtev zgrudil. Četa je to javila "Poveljstvu zaščite No-

vo mesto" z dopisom z 4. V. 1944 števil. 672 s pripombo, da je bil ubit protikomunist in da ni bil nevaren. To dokazuje, da se ne bore samo proti "komunistom", ampak proti slovenskemu prebivalstvu sploh.

2. V. je domobranci patrola 44 mož pod vodstvom višjega narednika iz Tržišča aretirala v Bistrici Marijo Milavec, ženo železničarja, ker je njen mož v partizanih. Tam ima svojega brata tudi kmečki fant Stanko Avsec, zato so odpeljali tudi njega. To je sporočila četa v Tržišču svojemu poveljstvu 2. V. 1944 s števil. 654. Za dejanja moža ali brata mora trpeti žena ali brat!

Istega dne so domobranci roparji odnesli Jurčičevo spominsko ploščo, ki jo je dal vzidati v njegovo rojstno hišo na Muljavi Okrožni odbor OF Grosuplje. Hkrati so seveda izropali na Muljavi šolo, razbili opremo in ukradli križ. Nekoč poprej so hoteli spominsko ploščo, ki jo je ob priliki odkritja blagoslovil domači župnik, razbiti s krampom.

3. V. so domobranci simpatizerji izdali bivališča Okrajnega odbora v Strugah. Neopažno so se pripilazili morilci, domobranci iz Kočevja in zahrbtno ubili Slavka Mesojedca iz Male vasi, Jožeta Vovka, Jurija in Jožeta Heglerja iz Lipe. Ob tej priliki so hoteli ubiti tudi Micko Rusovo iz Ribnice, a je bila samo ranjena. Spoznani so bili tudi domobranci

ci iz Struge :Jule Pugelj in Alojz Hegler.

Iz St. Vida so odpeljali v Ljubljano in nato v Nemčijo Venturinijs.

Tega dne so domobranci na Vrhovem pri Žužemberku popolnoma razmesarili Janeza Ozimka iz Zagradca in njegovo ženo Franciško. Umora se je udeležil domobranec Seme z Orlake. Pri Lincu in Kristofovih v St. Vidu so razbili Marijine oltarčke, razmetali svete podobice in molitvenike zmetali skozi okno.

"190. Zakaj je odpor tudi verska zadeva? Tak odpor je borba za Kristusa in krščansko kulturo ("200?".

Istega dne so prišli v Trebnji Gorici Jožefo Šušteršičevo iz vasi Vel. Vrhe števil. 5. Očetu partizana Franca Godca pobrali so za 5 parov čevljev usnja, 3 rjuhe, 2 civilni obleki, 4 kg soli itd. in mu obljubili, da še pridejo po ostalo. Mariji Hočevar so odnesli 6 kg soli in 3 rjuhe. Vseposvods so gonili Šušteršičevo s seboj, pri vasi Sušica blizu Muljave pa so ji polomili prste in ji s krampom razbili glavo.

Drugi dan so odhajali iz Sušice. Brat Franca Javnik, domobranec, je pred odhodom ljudem povedal, da leži v Zagorju hosti mrtev partizan in naj ga pokopljejo. Ljudje so šli tja in našli najpoprej ženski čevljev, nato pa truplo Šušteršičeve.

V okraju St. Vid so domobranci 3. V. pobili več ljudi, med njimi kmeta Karla Rojca, sedlarja Franca Eržena, kovača Ludvika Štrempflja, delavca Jožeta Plankerja in delavko Karolino Dremlevo, prednico Marijine družbe.

"NI GA ŠKODA, KER JE STARI"

Ko so domobranci korakali skozi gozd proti Sušici so zagledali na travniku moža, ki je grabil. Kakor na divjačino so začeli streljati nanj. En strel je moža zadel v čelo, da je bil takoj mrtev. Bil je to 64 letni Anton Stros. Domobranci so nato ljudi vpraševali, kdo je ubil. Ko so izvedeli, da je star hlapec, ki bil odgovor take:

"Kakšen hlapec, ko pa je tako star! Sicer ga pa tako ni škoda saj je tako star!"

"KAM PA POJDEŠ POTE, KO BO DOMOBRAANCE VRAG VZEL?"

5. V. je drla domobranci drhal skozi Veliki Gaber proti Trebnjem. Iskali so živčeva pri kmetih, trgli naše plakate in iskali somišljenike OF. Eden izmed njih je ternal, da že tri mesece ni jedel žgancev.

"Najprej sem bil pri partizanih, potem pri belih, za tem pri plavih. Bil sem pri "Črni roki" in od tem sem prišel k domobrancem!"

Tovariš ga je vprašal:

"Kam pa pojdeš potem, ko bo domobranci vrage vzeli?"

Domobranec je utihnil. Res, nikamor ne bo več mogel.

ŽRTVE OVADUŠTVA STEV. VI.

5. V. so hitlerjevski in ustaški avijoni napadli Dragatuš v Beli Krajini, čeprav tam ni bilo nobene vojaške enote. 17 letal je v 3 valovih več kot eno uro metalo bombe po 150 in 200 kg na to malo naselje. 13 hiš je bilo popolnoma porušeni, od vse vasi je ostalo le 6 hiš nepoškodovanih. Ko so letalci videli, da so po prvem napadu ljudje bežali v cerkev, so v nadaljnjih napadih popolnoma porušili cerkev z obema zvonikoma vred. En prebivalec je bil ubit, 4 ranjeni. Tudi ta teroristični napad je posledica domobranskega ovadustva, ker je bila v tem kraju poprej neka naša vojaška edinica. Toda domobranec je vseeno, če propade slovenski domovi in nedolžni ljudje, kajti "tak odpor je borba za krščansko kulturo" (189. "200?").

(Nadaljevanje na 3 st.)

Nove okolnosti in
nove naloge

Piše: Strane Kavčič

Pred našimi očmi se z veliko hitrostjo vrstijo novi dogodki. Tempo življenja gre neprestano naprej, na vseh poljih žanjemo nove uspehe. Toda nove okolnosti prinašajo tudi nove pogoje našega delovanja in reševanja novih nastalih problemov. Stari, večeraj še dobri načini dela postajajo za danes neprimerni in jih moramo spreminjati. Organizacijske forme in oblike, ki so zadovoljevale v četrdesetih letih, so danes zastarele, zamenjati jih moramo z novimi, za današnje državno dobo ustrežajočimi kajti SNOS in NOO so postali državni organi in nosilci nove ljudske oblasti. OF in njeni odbori pa politična organizacija, odnosno gibanje. Vse naše delovanje in življenje dobiva vse bolj in bolj državne oblike in zahteva radi tega vedno novih in novih izprememb. Večraj smo od zgoraj navzdol postavljali ozke in malo številne forme, danes široke množice od spodaj navzgor volijo državne organe in ločeno od njih tudi svoja politična vodstva. Nekdaj smo forsirali majhne teritorialne razdelitve ranjov in okrožij, sedaj jih združujemo v kompaktnosti — v gospodarskem in ekonomskem oziru skupaj spadajoče enote. Nekdajne gospodarske, kulturne in propagandne referente naših forumov sedaj zamenjuje komisije in odseki, ki jih vodijo strokovni kadri v sklopu celotnega načrta in pod kontrolo naše nove ljudske oblasti. V časih so bili naši aktivisti v glavnem agitatorji in propagandisti, sedaj morajo poznati in tudi reševati številna vprašanja iz vseh panog javnega življenja. Vseh teh dejstev, očitnih na vsakem koraku vidnih in prijemljivih, mnogi naši funkcionarji in aktivisti ne vidijo, ne posvečajo jim dovolj pažnje in gredo mimo njih. Še vedno se oklepajo starih, večerajšnjih načinov dela, še vedno organizirajo po starih za današnje čase že preživelih organizacijskih oblikah. V teh razlogih tiči eden izmed osnovnih napak mladinskega dela. Tu so razlogi za izrazito agitacijsko propagandistično profesionalizem nekaterih naših aktivistov, za katerega je že skrajni čas, da ga čimprej odpravimo. Od tod tudi izhaja neorganizirano in spontano delovanje mladinskih množic, ki je v takih primerih tudi oddaljeno od ostalega javnega življenja. Zaradi tega naši aktivisti, kljub temu, da so zelo predani, požrtvovalni in sposobni delavci, nimajo tistih rezultatov pri svojem delu, kot bi jih imeli ako bi dovolj vpoštevali zgoraj omenjena dejstva in spremembe. Našim aktivistom torej v prvi vrsti pri-

manjkuje širših pogledov, primanjkuje jim vsadodnevnega spremljanja vseh dogodkov javnega življenja in končno jim manjka tudi perspektive.

Vsak naš aktivist in funkcionar dobro ve, da je osnovna naloga SKOJ-a (Zveza Komunistične Mladine Jugoslavije) aktivizirati slovensko mladino v sedanjih narodno osvobodilni borbi. Vsi skojevci in široke vrste mladega rodu, dobri vedo, da je treba pomagati graditi oblast, sodelovati pri reševanju gospodarskih, prostorskih, ekonomskih vprašanj. Vse to nam dokazuje, da naši aktivisti in skojevci vse direktive, navodila in parole prenesajo med mladino, prenesajo jih iz centra na vas in na teren. Osnovna napaka, pa je ravno v tem, da jih samo prenašajo. Prenašajo jih največkrat v tako splošni in nekonkretni obliki, kot jih dobivajo od centralnih forumov. Oni sami čestokrat ne diskusirajo o direktivah, ki jih prejmejo in jih dajajo naprej niti ne iščejo in ne poiščejo njihovih pravega pomena, pomena in vsebine. Zaradi tega pač ni čudno, da mladina kljub svoji pripravnosti ne more in ne zna direktiv spraviti v življenje, ne zna in ne more jim dati konkretnih rezultatov v praktičnem delu. Iz tega torej sledi kot ena najhujših in prvih nalog vseh skojevcev, funkcionarjev in aktivistov pa še posebej — budno spremljati vse dogodke in spremembe okrog sebe, iskati in poiskati vzroke in vsebino novih direktiv, konkretizirati jih in kot take prenašati med široke mladinske množice. Toda tudi to še ni dovolj. Ni dovolj mladini samo pojasniti pomen in vsebino vseh novih parol in nalog, čeprav je seveda to prvi predpogoj njihovega uspešnega delovanja. Poleg tega je treba našo mladino na terenu učiti reševanja vseh konkretnih nalog, pomagati jim pri reševanju novih problemov in težav. Naši "poklicni" aktivisti se mnogokrat pritožujejo, da ne gre delo brez njih, da se mladina ne sestaje na svojo lastno inicijativo in da ne rešuje svojih problemov, temveč da čaka njih in njihove iniciative. Žal je treba povedati, da je to v mnogih primerih točno. Ali je rešitev tega problema v tem, da povemo kader "poklicnih" aktivistov? To mišljenje, ki mnogokrat vlada med aktivisti in med mladino na terenu, je v svojem bistvu popolnoma napačno, hkrati pa nam je jasno dokaz pomanjkanje perspektive naših aktivistov in pogleda v bodočnost. Evo tu je konkretni dokaz, da gredo dogodki mimo njih in da se zaman oklepajo starih, preživelih načinov del in dela. Jasno je, da aktiviza-

cijo mladinskih množic ne bomo rešili s povečanjem naših aktivistov, aktivistov sedanjega tipa. Reševati jo moramo in rešili jo bomo edino na ta način, da usposobimo naše aktiviste na terenu, da postanejo inicijativni delavci na vseh poljih javnega življenja, da sami skupno z ostalo mladino sodelujejo pri reševanju nalog in direktiv. Bodoči dober skojevski funkcionar, delavec in aktivist — bo tisti skojevce, ki bo na svoji vasi, okraju ali mestu poleg svojega vsakodnevnega dela na polju, v tovarni, šoli ali državni ustanovi — tudi aktivno sodeloval pri skupnih skojevskih, mladinskih sestankih in akcijah. Ime dobrega aktivista in funkcionarja pripada tistemu skojevcu, ki bo za te sestanke in akcije dajal inicijativo, jih vodil in organiziral. Jasno pa je pri vsemu temu, da se bodo do sedanjih resnično maloštevilni aktivisti vključili v novo državno, gospodarsko ali strokovno delo. Razumljivo je, da bodo poleg svojega dela funkcionarji in aktivisti SKOJ-a, pridružili pa se jim bodo novi tisoči iz vasi, mest, tovarnen, delavnic in šol. To je pravi tip skojevca aktivista in funkcionarja današnjega dne in jutrišnje svobode. Ta cilj in to perspektivo morajo imeti naši sedanjí aktivisti in funkcionarji vedno pred očmi. Zavedati se morajo, da tega ne bodo dosegli z direktivo, parolo ali okrožnico. Dosegli bomo ta cilj takrat, kadar bodo naši skojevci v aktivih usposobljeni za to, kadar bodo dejansko sposobni delati na ta način. Našim sedanjim aktivistom in funkcionarjem, ki so s svojim sedanjim delom pridobili mnogo izkušenj in znanja, pa v prvi vrsti pripadajo naloge, da skojevce v aktivih, nauče dnevnega političnega življenja, da njihove aktivnosti in požrtvovalnosti dajo tudi svoje izkušnje in svoje znanje. Sebe usposobiti za reševanje vseh problemov svoje okolice in za spremljanje vseh novih dogodkov in pravilno tolmačenje vseh novih direktiv, to je cilj za katerega morajo stremeti in ga tudi doseči vsi člani Zveze Komunistične Mladine. Za doseg tega cilja pa se je treba neprestano učiti, kar z drugimi besedami pomeni, treba je biti delaven in aktiven. Pri svojem delu, na svojih napaah se bomo najhitreje učili, učili samega sebe in ostalo mladino. Pri takem stiku dela, s tako perspektivo in odnosom do ostale mladine je edino mogoče in tudi pravilno, da ostale mladinske množice zaradi aktivnosti večje sposobnosti in predanosti skojevcev vidijo v njih svoje najboljše tovariše, učitelje, borce za srečno bodočnost vseh naših mladih sinov in hčera naše lepše domovine.

Pred Konvenčna Diskusija

Dne 1 in 2 septembra se bode vršila tretja redna Konvencija Zveze Kanadskih Slovencev, kakor se glasi naznanilo v okrožnici Izvršnega odbora. Njegov zaključek v tem oziru glede održavanja konvencije v tem letu, je popolnoma na svojem mestu tembolj, ko se stopnja približuje po vojni dobi ter z tem raznotrim vprašanjem, katera so življenska pomena za naše občanarodno gibanje.

Izvršni Odbor je tudi radi teh vidnih dejstev postavil nekoliko konkretnih vprašanj pred članstvo Zveze kot podlaga za splošno diskusijo na rednih ali izvenrednih sejah, katera naj omogočijo članstvu in delegatom doseči popolno soglasje. In prav to pomeni, da je dosti lažje na krajevnih odborih Zveznih podružnic, kako pripravijo načrt glede diskusije, da bo živahna in zainteresirala članstvo v splošnem pri reševanju posameznih zadev. Kajti največkrat vsled odsotnosti živahnosti in privlačnosti v diskusiji, seje ali občna zborovanja postanejo suhoparno besedičenje in ponavljanje eno in istega predmeta eno uro in še več brez da bi dosegli konkretni zaključek.

Katera so torej vprašanja, ki so življenskega pomena za naše občanarodno gibanje in katerim moramo zvrniti temeljito pozornost v naši diskusiji?

Nobenega dvoma ni, da je obseg našega gibanja od svojega začetka zjel veliko večino naših izseljencev, se razširil posebno za preteklo leto od druge redne konvencije in da postaja vidni faktor v naših narodnih in izseljenjskih zadevah.

Vstanovljeno je nekoliko novih odsekov od zadnje Konvencije, kakor tudi po številu članstva pri prej vstanovljenih odsekih, beleži znaten napredek. Zamisel ki se je pojavila takoj v samem začetku, češ da nam je organizacija nepotrebná veled maloštevilnosti, se izgublja med našim narodom z vidnimi dejstvi uspeha v našem narodnem pogledu, ki smo ga dosegli z svojim marljivim in požrtvovalnim delom v zadnjih treh letih. Veličino tega uspeha v prid vojnemu naporu naše nove domovine, pomoč, ki smo jo zbirali v prid veliki naši slovanski zaveznici Sovjetski Uniji in pa naši južnaški rojstni domovini, so naši do-

pisniki na prav lep način že opisali. Pravilno so pripisali priznanje za dosego tega uspeha, našemu občanarodnemu gibanju, brez katerega bi bilo nemogoče go do seči.

Toda poleg dobre strani, vzornih primerov članov in članic Zveze v aktivnosti pri pridobivanju novih članov in članic, kolektanju od hiše do hiše za organizacijske in humanitarne potrebe, razširjevanju našega Zveznega glasila Eidnosti itd., se moramo poglobiti tudi v naše nedostatke, ki so jih imeli v organizacijskem pogledu.

Kakor je omenjeno, da je naše gibanje faktično postalo vidni in dejstvom faktor in da je zajelo veliko večino našega naroda pri izgraditvi bratske sloge in edinosti, je še zmeraj veliko število naših rojakov in rojakinj izven njegovih vrst, če so opravičeni vzroki bodisi za naše ali njihove strani, da stoje po strani in niso vključeni v naši organizaciji? Po mojem mnenju tako z naše kakor

tudi z njihove strani, ni opravičene vzroka, da bi kdorkoli stal po strani od svoje narodne ustanove, razen odkritih razdražev in duševnih zasleplencev. Teh pa je prav malo. In zato je treba iskati vzrok, da je še veliko naših rojakov in rojakinj po strani, prav zaradi našega nepravilnega pristopanja k njim našim pojasnjenju posameznih stvari in naposled v naši društveni in družbeni aktivnosti.

Med ljudstvom je zapopadeno dejstvo, da se človek čuti, ne po njegovi obleki in kravati, tudi po imetju ne, tembolj po stvarnosti njegovega dela, njegovega zanimanja za stvari, katere se tičejo delavcev in ali naroda v splošnem. Če ta pravilnost velja za enega človeka, velja tudi za občanarodno gibanje. To pomeni, da je prav veliko odvisno od aktivnosti odseka kot celote in vsakega člana in članice Zveze, koliko smo napredovali za pretekli mesec odkar se je vršila zadnja seja ali pa skup-

no od ene do druge Konvencije. To pa je obenem tista notranja življenska stran organizacije o kateri dostikrat slišimo in tudi diskusiramo na naših sejah, kritiziramo drug drugega za nestorjeno delo. Še več. To je pač tista gonilna sila — naša aktivnost — katera se mora enakomerno pomikati naprej, oživljati vsa vprašanja, ki so vezana z našim gibanjem in mu dajati ono živahno vrednost stvarnosti pred človekom, da vidi, da čuti potrebo, da je tudi sam del tiste skupnosti, katera osrečuje človeški rod.

Če vzamemo za primer naše redne seje. Z rednim izvetkom pridemo do zaključka, da so zelo površne in neobdelane. Dnevni red, kateri je napisan v naših pravih pravilih, kako voditi sejo, ter paziti na red v diskusiji, da se ne preide iz enega v drugi predmet, iz prve v zaključno točko. Toda v največ slučajih se vrši redna seja brez rednosti dnevnega reda in kar je še najbolj nedopustljivo je to, da vsi začnemo govoriti kar naenkrat. Voditi naše redne seje po pravilu dnevnega reda, pomeni ne samo red, ki mora vladata, ampak tudi dovršiti delo, ki je postavljeno na dnevni red, da ga izpeljamo v njegovo stvarnost od ene do druge seje.

Naše redne seje bi bile daleč bolj praktične in konstruktivne, da se Izvršni Odbor odseka sestane pred vsako redno ali izvenredno sejo, da poda po svojem mišljenju gotova priporočila članstvu, kako in na kateri način nam bo mogoče ostvariti posamezne naloge. Na ta način bodo naše seje postale ne samo krajše in prihranile dosti prostega časa za večja in težja vprašanja, kot naprimer splošne izobrazne potom predavanj itd., ampak bodo konstruktivne, živahne in polne organizacijskega življenja.

Toda poleg življenske strani organizacije, to je njene delavnosti, njene aktivnosti glede svojega napredka, je njeno delovanje neposredno vezano z vsemi življenskimi problemi na političnem in ekonomskem polju, ter svetovnimi dogodki. Od pravilne orientacije, takoj-

šnega reagiranja v posameznih posebnih narodnih in delavskih zadevah odvisen njen hitrejši napredek. Slednje je tembolj važno za naše narodno gibanje, kajti naš življenski obstanek sam ob sebi zahteva, da se interesiramo za ekonomske in tudi politične razmere v katerih se nahajamo, vred z vsemi drugimi progresivnimi in naprednimi ustanovami.

Zdi se mi da je na mestu zvrniti nekoliko kritike, članom glavnega odbora. Ako se ne motim na drugi redni konvenciji je bilo rečeno, da je premalo dopisov in v zgradbi z strani članov glavnega odbora. Da bi morali večkrat podajati svoja navodila, priporočila in nasvete potom našega glasila, kar bi obenem omogočilo delo glavnega tajništva. Zato bi bilo priporočljivo v bodoče in posebno pri zasedanju tretje konvencije, trezno in razsodno pregledati delo tako posameznika, kakor tudi skupnosti, ter na tej podlagi dognati v sklad vsa vprašanja in izdelati nov načrt, kateri naj spravi v nov pogon aktivnosti članstva na vseh poljih del, posebno pa pri izgraditvi nove in srečnejše povelje dobe. Vsi in vsak kolikor toliko znašamo odgovornost za naš dosedajni neuspeh v eni ali drugi zadevi. Toda napravili bi pa napako, ako bi pri vseh vprašanjih, ki se tičejo naše organizacije gledali samo iz stališča našega uspeha. Naš dosedajni uspeh nas na eni strani veseli in smo ponosni na njega, toda na drugi strani naš neuspeh mora biti ravno tako merilo naše diskusije v svrhu izboljšanja našega načina, voditi redne seje, konkretno pristopiti k delu, oživljati najlepše tradicije našega naroda in jih hkrati vezati z vsemi kulturnimi vrednotami kanadskega naroda.

Po tej poti, katera je jasno začrtana vseh svobodoljubnih narodov v svetu, za izgraditev poveljne trajnega in pravičnega mira, za dosego in poravnanju narodnih pravic, večje socialne pravičnosti — tudi Kanadski Slovenci moremo veliko doprinesiti k tej veliki in plemeniti skupnosti.

Član Zveze

Zedinjeni dosežemo svoj cilj

Ko se je vršila v Sant Francisco svetovna konferenca, je cel svet nestrpnost pričakoval z kakšnim izidom se bo ta končala, kajti takoj v početku se je pokazalo, da se hoče delati po starem reakcionarnem sistemu in je bilo radi tega zanimanje še toliko večje. Ker pa je bila ta konferenca od 50 narodov zastopana v namenu da izdela načrt na podlagi katerega bo mogoče preprečiti vse nadaljne vojne, in reševati narodna in mednarodna vprašanja mirnim potom, ne pa z orožjem kakor se je dogajalo do sedaj, je gotovo vsak posameznik k kateremu je do mirnega in pravičnega življenja pozdravil zaključek te konference.

Razume se da ta načrt še ni popoln, pač pa je največji korak v korist posameznim narodom kar ga pomni zgodovina človestva v tem oziru.

S tem pa tudi še ni rečeno, da sedaj ko je sprejet in potrjen načrt od 50 narodov, da je s tem vse kar je nas oviralo v prošlosti pri našem napredku odstranjeno. Tudi si ne smemo predstavljati, da sedaj nam ne bo potrebno nikakih narodnih organizacij, pač pa ravno nasprotno, sedaj je prišel tisti čas ko bi moral vsak posameznik razumeti, da samo narodno zedinjenje lahko reši narodno vprašanje. Radi tega so v bodoče toliko bolj potrebne narodne organizacije in zanimanje v posvetne stvari.

Prošlost katera je za nami se ne sme nikdar več povrniti, preprečimo jo pa lahko samo v narodnem zedinjenju. Tudi ne smemo misliti da smo izven nevarnosti, za-

vedati se moramo, da še vedno živi tisti duh ki je v prošlosti povzročil toliko gorja in trpljenja med narodi, in ravno isti duh dela na vse kripelje da se zopet povrne.

Mi tukaj v Kanadi in Ameriki lahko veliko pomagamo k vprašanju kateri se tiče našega naroda v domovini s tem ako z združenimi močmi protestiramo proti vsaki razdelitvi naše domovine in podpiramo naše brate in sestre pri njih zahtevah. Radi tega pristopimo v vrste k Zvezi Kanadskih Slovencev, podpiramo njeno delo z združenimi močmi s tem bomo največ pomagali nam in kakor tudi svojem v domovini.

Prihodnji mesec, 1 in 2, septembra se vrši konvencija Zveze, katera bo imela poleg naših zadev tukaj v Kanadi tudi vprašanje glede naše stare domovine. Gotovo je da se članstvo Zveze pripravlja z velikim zanimanjem kako rešiti in nadljevati delo v bodoče, da se tudi mi pokažemo z svojim delom vredni svojega imena, da smo tudi mi zmogni pokazati našo slogo in naprednost kakor so jo pokazali bratje in sestre v starem kraju, da ne bodejo pozneje nam očitali da smo jih čisto pozabili.

Sedaj je čas da se skupnem delu pridružijo še tisti, ki do sedaj niso mogli ali pa niso imeli prilike da se seznanijo z delovanjem Zveze Kanadskih Slovencev.

"V slogi je moč!", radi tega vsi v Zvezo Kanadskih Slovencev. Le na ta način pridemo do gotovega cija in zedinjenja.

J. S.

VSAKEGA PO NEKAJ IZ SUDBURY

Sudbury — Dne 1. julija, nacionalni praznik naše nove domovine, tukajšnji odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredil je piknik v znak tretje obletnice našega lista Edinosti. Če tudi nam ni bil vremenjak preveč naklonjen za ta dan, kot po navadi, da prav rado dežuje to leto, poset je bil primeroma zelo dober.

Za ta dan smo povabili kakor smo že o tem poročali v naznanilo za piknik, kot gosta in glavnega govornika urednika Edinosti, George Matešič-a, kateri nam je pojasnil današnji položaj v svetu, ter v resnih besedah odkril zarotno delovanje protinarodnih elementov, kateri so se navidezno preoblekli v demokratično ruho, dasi so v duši še zmeraj naklonjeni bivšim anti-demokracičnim in fašističnim režimom, ki so vladali v predvojni Evropi. Dejal je, da je treba graditi narodno edinstvo, kot najmočnejše sredstvo za pobijanje lažnjive propagande in delovanja protina-

rodnih elementov. Kaj drugega nam pride bolj pčotve, kakor narodno delavski tisk, kateri nesebično biča krivico in gladi pot bratskemu edinstvu med našim narodom. Sedaj, ko se bliža tretja obletnica našega lista, vidimo danes jasnejše kot kdaj prej, da so bile njegove smernice pravilne in da nas je vedno pravilno opozarjal pred nevarnostjo za narodni obstoj in dejansko kazal pravilno pot za naš skupni napredek. Ta resničnost nam sedaj potrjuje njegovo vrednost, da ga še nadalje podpiramo in širimo, je zaključil naš gost in glavni govornik na tem pikniku, George Matešič, za kar je žel tudi veliko odobravanje. Hvala br. Matešič.

Nekaj poihoma se tukaj pripravljamo in mislim, da bo izlet. Mladinski odsek VPZ. Bled, že živahno pripravlja vse potrebno, da bi bil izlet enkrat v avgustu, čimbolj uspešen. Izlet se bode vršil to pot v North Bay. Prav dobro bi bilo ako bi bilo mogoče še kateremu odseku se pridružiti in z tem oveličati izlet.

Na zadnji seji tukajšnega odseka Zveze Kanadskih Slovencev, se je vnela prav živahna diskusija glede prihodnje Konvencije Zveze, katera se bode vršila v Sudbury. Da je posebne važnosti, naša prihodnja Konvencija, o tem ni nobenega dvoma. Njen uspeh seveda na prvem mestu je odvisen, kaj vse smo predvideli v naši predkonvenčni diskusiji. Ali smo zbrali vsa dobra priporočila, jih obdelali in pripravili za bodočo načrt? Ali smo zadostno se poglobili v vsa vprašanja, ki se nas tičejo in se interesiramo za njih, ter da bi na ta način izčrpno podali pravilno oceno našega gibanja in mu pripravili olajšanje z dobrimi priporočili za bodoče delovanje.

Pripraviti je treba veliko raznih stvari za uspeh Konvencije. Zato je le na svojem mestu, da se posvetujemo in diskusiramo na podlagi Okrožnice Izvršnega Odbora Zveze.

Na obisku se je tukaj mudila zadnje dni družina, Mr. in Mrs. Centa iz Kirkland Lake. Žal temu, da sta se morala po nekaj dneh že vrniti. Hvala družini Centa in njihovemu sinu za obisk. Stari pregovor pravi: "Nesreča nikoli ne počiva". V tukajšnjem rudniku se je ponesrečil naš rojak, F. Curhalek, namreč roko mu je zlomilo pri delu. Naša želja je, da bi čimprej okreval.

Brez "štrokije" seveda tudi nismo bili. Oglasila se je pri ugledni družini Mr. in Mrs. Žičkar, ter ji prinesla krepkega sinčka. Čestitamo!

F. Zaic

NAZNANILLO

Toronto. — Vsled velikega narodnega piknika kateri se obdržava dne 22. julija, v Port Whiller, se tem potom naznanja članom društva, "Bratska Sloga", št. 648. S.N.P.J. v Torontu, da se prihodnja društvena seja preloži na 29. julija. Članstvo omenjenega društva se naproša da to upošteva.

J. Petric, tajnik.

Sosedov stric in Kočevar

Windsor — Včasih bi kdo rekel, da ne poznamo šaljivega pogovora kadar pridemo skupaj in se pogovarjamo o preteklosti. Pri temu se vrsti veliko spominov iz šolske dobe, poznejšemu fantovanju, vojaškega nabora itd. Res da je bilo včasih tudi lušno, ko smo se zbrali fantje in dekleta bodisi na vasi ali pa veselici, zapeli našo narodno pesem in si z tem vzbužali rano mladost, ter se ponosnih čutili kot sinovi in hčere slovenskih starišev. Seveda prave podlage za splošni napredek ni bilo, ker naši tako državni kakor tudi "narodni" voditelji so pač skrbeli

zato, da si zavarujejo svoj položaj bolj kot pa temeljitejšo vzgojo mladine in naroda v splošnem.

Kljub temu smo se veselili in korajžili med seboj, kakor sem omenil in posebno mladina. Šaljivega pogovora tudi ni manjkalo. Pri tem nam je prišlo vpoštev razne vaške šaljive pripovedke medtemi dostikrat pogovor z Kočevarjem. Spominjam se enega takega pogovora med nekim sosedom in Kočevarjem, ko se nista mogla sporazumeti o tem, da je konj poginil. Ta pogovor je bil kot sledi:

"Sosedu je konj crknil, pa sva se napotila po 'šintarja' (Konjederca). Srečala sva Kočevarja, kateri vpraša: 'Boštahin' (Wo gehst du hin) (Kam greš stric) stric? Ker pa sosed ni razumel, zato ni mogel tudi odgovoriti narkar je mene vprašal: 'Kaj pravi? da je konj crknil?' 'Hm ... je hin.' Tam za plotom leži. Kočevar prav poizvedovalno vpraša: 'Bos' (Was) (Kaj) stric? 'I no ... ali nerazumeš je dejal stric: 'Ni bil bos, ampak podkovan na vse štiri'.

Kočevar še nadalje povprašuje: 'Bos du hast' (Kaj imaš?) stric. Sosedov stric so se že nekoliko raztogotili in hitro poseže z odgovorom rekoč: 'Saj ni bil visok' ... širok je bil, pa tako sakramensko neroden kakor si ti ... Kočevar nato: 'Du bist ein esel' ... stric. (Ti si osel stric). Saj sem že dejal, da je bil presneto zarukan in nepopravljiv, kakor si ti ... tam za plotom leži ... crknjen. ...

J. H.

SEJA LOKALNOG SVETA

Timmins — Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov akliče redno sejo dne 22. julija v prostorih 112 Balsam St. N. Začetek ob 8. uri zvečer.

Naproša se članstvo Sveta, da se udeležijo redne seje radi dogovora za bodočo zelo važno delo.

Tajnica, M. Slak

Slovenci in Slovenke- Južnem Ontariju!

TORONTO, HAMILTONA, ST. CATHARINES, NIAGARA FALLS, WELAND, PORT COLBORNE, BEAMSVILE, BRANDFORD IN DRUGIH MEST!

PROSLAVIMO DOSTOJNO -TITOV DAN

V nedeljo 22. julija vsa pota vodijo v

PORT WHILLER

Na veliki narodni okrožni "PIKNIK" kateri se vrši ne daleč od St. Catharines. Vožnja do piknika je dobro urejena iz vseh zgoraj omenjenih naselbin. Ako Vam ni tukaj dosti razumljivo obrnite se na odbor ki postoji v vseh zgoraj omenjenih naselbinah.

Na temu veličanstvenemu izletu bode poleg vsega drugega tudi:

1. Sto na raznju pečenih jagnetov, krajskih klobas, sendviči itd.
2. Vsakovrstne zabave
3. Trije tamburaški zbori in harmonike za ples.
4. Bogat koncertni program.
5. Športske tekme in metanje kamenja.
6. Prostori za ples in kopanje.
7. Delitev vsakovrstnih nagrad.

V slučaju dežja so na razpolago veliki paviljoni. Vsi udeleženci iz Toronta se lahko peljejo z ladjo, do Port Dalhovusy vožnja stane \$2.00 za tja in nazaj. Ladje odidejo iz pristanišča, ena ob 8 in druga pa ob deveti uri dopoldne. Vračajo se zvrč okrog osme ure. Pridite vsi — ob času na pristanišče, da dobite prostor na ladji. Odhod ladje je ob vznožju Bay St. Udeleženci iz Hamiltona se pripeljejo z karami iz Welanda in Port Colborne pa z cestno železnico. Tudi iz Windsorja se pričakuje velika udeležba.

Pripravite se za prevoz o pravem času. Obiščite sosedo in prijatelja da se tudi oni udeležijo veselega dneva in da skupno manifestiramo solifarnost TITA in narodov Jugoslavije za svobodo in demokracijo.

Odbor piknika.

Nujno potrebna pomoč otrokom v Jugoslaviji

IZJAVA IZVRŠNEGA ODBORA SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

"Tisoči otrok v Jugoslaviji so ostali brez svojih roditeljev v teku osvobodilne vojne! Pomoč jim je nujno potrebna.

Ze zgodaj v januarju t.l. Svet Kanadskih Južnih Slovanov se je zavedal neposredne nujnosti, katera bo nastala takoj po osvoboditvi naše rojstne domovine. Zato je po br. Nikolaju Kovačeviću sporočil Društvu Rdečega Kriza v Jugoslaviji, da smo mi v Kanadi pripravi sprejeti v oskrbo gotovo število vojnih sirot brez svojih roditeljev.

Te dni smo kakor razvidno na drugem mestu sprejeli pismo od glavnega odbora Društva Dedege Kriza, katerem nam sporoča, da je bil na priporočilo br. Kovačevića naš načrt s posebnim navdušenjem sprejet. Sporoča nam tudi da bo ustanovljen poseben oddelek za rokovoštvo akcije za pomoč vojnim sirotam, katere bi sprejeli pod svoje varstvo in oskrbo. Ta oddelek pa bo imel poleg tega najtesnejše sodelovanje Antifašistične Fronte žena Jugoslavije.

Zdaj je torej na nas samih leželo, da se podamo nemudoma na delo in resnično ostvarimo naš zgornji načrt, katerega smo priporočili Društvu Rdečega Kriza Jugoslavije. V posebnem brzojavu naslovljen jugoslovanskemu poslanstvu v Ot-tawu, kateri je bil priobčen v našem naprednem tisku, se vidi, da je nujno potrebna pomoč za 10.000 dojenčkov. Kaj vse potrebujejo dojenčki ne more nihče bolj vedeti kakor naše marljive žene in matere. Toda pomoč je obenem potrebna za 350.000 otrok, medtem največ obutev in obleka.

Na osnovi te vesti v nekaterih naselbinah so naši prijatelji, oziroma podružnice že na delu. Naprimer v Windsorju, slovenske, hrvatske in srbske žene, članice Sveta, so sklenile prevzeti varstvo za 200 otrok, dočim so naši izseljenci v Montrealu na incitativno lokalnega Sveta na pikniku minulo nedeljo zbrali \$400.00 v to svr-ho. Tudi iz Hamiltona nam sporočajo, da so naše žene sklicale posebno sejo in odločile podvzeti potrebne korake v svrhu pomožne akcije.

V tem delu za pomoč vojnih sirot v Jugoslaviji, je treba da sodelujejo vsi naši izseljenci in ne

samo naše žene. Potrebno je tudi, da se ga prenese in oživi v vseh naših naseljih in zainteresira in tej akciji vsakega posameznika.

Prvo in poglavitno vprašanje ki je pred nami, je potrebno zbirati razne potrebščine za 10.000 dojenčkov. Vsaka naselbina, organizacija, društveni odseki in poedin-ci si naj sami odločijo število otrok, katere so pripravi vzeti pod svoje varstvo za izdrževanje. V tem oziru posnemajmo naše marljive tovarišice v Windsorju. In ako se podamo složno na delo smo lahko prepričani, da bomo kaj kmalu lahko poslali vse kar je potrebno za prvo silo za 10.000 dojenčkov.

Izvršni odbor se vsled tega obrata in pozivlja za to plemenito akcijo, vse moške in žene, priključene organizacije Svetu, njegove krajevne Odbore, poverjenike Sveta itd., ter jim nalaga za dolžnost, da postanejo gonilna sila v tej akciji. Vprašanje pomoči vojnim sirotam je treba postaviti na dnevni red sej, shodov ali predavanj, a kjer je mogoče tudi sklicati posebni sestanek vsled aktivistov — pač vseh, kateri so voljni in pripravi nuditi pomoč.

Mi se istočasno nadamo, da se bodo tej akciji priključile vse organizacije in društva naših izseljencev, tudi one, katere formalno niso v zvezi z Svetom za pomoč svobodni Jugoslaviji. Ker potmožna akcija za pomoč narodov Jugoslavije in vojnih sirot, ni monopol samo onih, kateri so zbrani in v vrstah Sveta, nego je dolžnost vsakega poedinca, kateri sočustvuje z svojim narodom.

Izvršni odbor je z svoje strani podvel potrebne korake glede odpošiljanja zbrane pomoči za vojne sirote. Podrobnosti glede odpošiljanja bodo podana posebej pojasnila pozneje.

Bratje in sestre — izseljenci! V borbi za svobodo narodov Jugoslavije, so dali ogromne žrtve. Mi moramo pomagati njihove otroke, da zrastejo in postanejo dobri in pošteni državljani nove Jugoslavije. To je naša dolžnost in tudi obveznost. Pojdmo složno in energično na delo tako, da bo res rodilo obilo uspeha!"

Windsor, Hamilton in Montreal, so že na delu. Kdo bo ta prvi, da jih posnema v tej plemeniti akciji?

Izvršni Odbor Sveta

Kanadskih Južnih Slovanov.

Slovenija v borbi za svobodo

Porast partizanskega sentimenta

Razen par majnih okrajev na Notranjskem in nekaj vasi na Dolenjskem ni bilo med narodom nobenega protipartizanskega sentimenta. Par takih vasi je bilo ob južnem robu Ljubljane. Pa tudi te so danes v partizanskih rokah in narod je pričel ceniti njihovo vrednost.

Spremembo v sentimentu navadno dosežejo mlajši partizani, ki tovarišujejo z mladino. Roditelji kmalu opazijo, da partizani res niso take živine, kakor jih klerikalni voditelji slikajo. Leta 1941 ni bila Belokrajina partizanom posebno naklonjena. Danes je ta del Slovenije središče osvobodilne ožemlja in glavni stan narodne osvobodilne vojske se navadno nahaja v tej okolici. Ljudstvo je tako radikalno spremenilo svoje mišljenje o Osvobodilni fronti, da partizanske čete vriskajo od veselja, kadar koli so na poti v Belokrajino. In to ne samo radi belokrajinskega vina, temveč tudi radi prijaznosti in gostoljubnosti naših rojakov napram Osvobodilni fronti.

Čete so bile nekoč tihe in čemerne, če so bile poslani v Suho krajino, toda tudi to se je spremenilo.

Vse spričuje o veliki spremembi narodnega sentimenta napram osvobodilni fronti.

Meseca februarja 1944 je bil obdržan v Črnomlju ljudski shod, katerega se je udeležilo nad šest tisoč ljudi. Tu je bila prilika za slovenski narod slišati tudi srbske, hrvaške in moslemske govornike, člane AVNOJ-a, ki so bili na obisku za časa prvega slovenskega parlamenta. Nekaj izrednega je bilo videti in slišati sprejem, ki je prihajal spontano iz zbrane množice in izraženo željo po edinstvu in bratstvu Slovencev, Hrvatov in Srbov. Nešteto krat je bila poudarjena odločna zahteva naroda glede nove, federirane, demokratične Jugoslavije.

Braço Srbi, Slovenci, Hrvati,

Pojmo rodu svom.
.....Jugoslovanska jedna nam mati,
Jedan mili dom.

Vse informacije o slogi in harmoniji pretežno večine slovenskega naroda jasno govorijo, da je ogromna večina naroda zedinjena za Osvobodilno fronto ter da to edinstvo sloni na trdni in široki podlagi, — na principu elementarnih pravic vsakega posameznika — kot tukaj v Ameriki. Kaj takega slovenski narod še nikoli prej ni imel.

Kolektivizem

Osnovno demokratična ustava, ki jo je sprejel slovenski parlament na zasedanju v Črnomlju 19. februarja 1944, spoštuje in ščiti privatno lastnino in gotovo ne govori o kakem poddržavljenju industrije, kmetij ali katere druge poteze slovenskega gospodarskega življenja.

Večina malih podjetnikov odločno podpira Osvobodilno fronto in partizane in nikjer še ni bilo dokazano, da so na tak način prisiljeni do tega. Mala podjetja obratujejo, toda teh je le malo in so večinoma trgovskega značaja. Napredaj so glavni, toaletne potrebščine in druge podobne malenkosti, ki so ostale v zalogi izza italijanske okupacije, drugega blaga pa ni.

Lastnina izdajalcev

Največji veleposestnik na Slovenskem je grof Auersperg, ki ne lastuje samo po naših krajih velika posestva, katera je oddajal v najem, temveč tudi v Avstriji in Ogrski. Osvobodilna fronta ga smatra za izdajalca, ker je pomagal nacijem, in njegovo premoženje bo zaplenjeno in prevzeto od države. Druga taka izdajca po imenu Van Der Wallis (ali nekaj sličnega) je istakot lastovala obširna posestva v Sloveniji. Bil je v tesni zvezi z Italijani in

Nemci, toda je pobegnil v Avstrijo, kjer se sedaj skriva.

To so edina privatna posestva v Sloveniji, kjer bi bilo mogoče uvesti kolektivno obdelovanje plodne zemlje, toda v najemu jih imajo posamezne družine, ki so že poprej imele svoj obstanek od kmetijstva na tej zemlji. Povzet še ni bil noben korak, vojaški ali civilni, da bi se ta posestva kolektivizirala.

Kolektivno obdelovanje zemlje

Večina slovenskih družin danes sestoji samo iz žensk, otrok in starčkov. Obdelovanje zemlje je trudapolno in počasno, kajti narod še vedno uporablja starokopito poljsko orodje. Jeklen plug je že nekaj modernega. Lansko leto (1944) so polja bogato obrodila in edino znamenje kakega "kolektivizma", ako se sme to tako nazivati, je bilo dejstvo, da so ranjenci in vojni invalidi pomagali pri poljskem delu; poslale so jih za delo vojaške oblasti radi pomanjkanja delavcev. V varnih krajih včasih pomagajo ženskam in otrokom na kmetijah in poljih pridelati seno in druge pridelke tudi bataljoni na počitku.

Rekvizicija živeža in vozniš sredstev

Edini korak, ki spominja na kolektivizem in katerega so partizani upeljali, je rekvizicija živeža in tovarne živine za vojsko. Oskrbnik za potrebe Osvobodilni fronti nikoli prisilno ne izvede kakšne rekvizicije, da bi namreč sam določal ceno za živež ali govedo. Po stari slovenski navadi se mora s kmetom "glatihati" za vola, seno, oves itd. V vsakem slučaju je dosežena poštena cena; in če bi se kmet branil denarja, ki je navadno polovica v lirah, polovica v partizanskih bondih, dobi uradno potrdilo. V tem je povedano, da bodo po vojni partizanske oblasti vzete vola ali katero koli drugo vzeto reč nadomestile z drugo primerne vrednosti.

Vprašanje konj, volov in vozov za prevažanje ranjencev, streliva in drugih vojaških zalog je rešeno na ta način, da vsak gospodar daruje rabo svojih konj, volov ali voza en dan ali dva na teden za vojaške namene. Nobena stvar ni vzeta samovoljno. Kakor pri vprašanju vere in cerkve, so tudi pri rekviziciji partizani skrbno previdni, da se narodu ne zamerijo ter da se spoštuje njegova osebnostna lastnina. Kmetom pomagajo na vse načine pri setvi, obdelovanju polja in pri žetvi, toda za to delo ne zahtevajo od njega kolektivizem za plačilo. In posledica tega je, da kmetje prostovoljno pomagajo kolikor pač morejo pri prehrani vojske. Vojakom na pohodih vedno ponujajo kruha in vina in vasi so gostoljubne ter sodelujejo z njimi kar največ mogoče.

Mlinarstvo

Mlinarska obrt je v Sloveniji še vedno dobro razvita. Toda mlinarjev produkt je ves namenjen vojski in bolnišnicam. Tudi v tem slučaju se vodi natančen seznam in račun o prodani moki in mlinar je uverjen, da bo plačan. Na pohodih nudijo mlinarji partizanom svežega kruha in mleka. To se dogaja v vseh delih Slovenije, ki so pod partizansko oblastjo. Deželno gospodarstvo, razven kmetijskega, je v zastoj. Dežela faktično živi od svojega kapitala. Oblasti pomagajo kmetom na vse načine in širijo propagando za zaščito semen in plemenske živine. Redno tiskajo informativne letake in opozarjajo kmete, da skrivajo svoje pridelke in da ne pade sovražniku niti zrna v pest.

Zapovedano obdelovanje zemlje

Spomladi 1944 je bil pologaj živeža in prehrane v Sloveniji skrajno kritičen. Nastajalo je vprašanje, ali bo do žetve zadosti živeža za vojsko in civilno prebivalstvo. Parlament je spre-

A Call to Our Youth

REPORT TO THE CANADIAN YOUTH OF SOUTH SLAVIC DESCENT

Adopted by the initiative committee for calling of a constituent convention of the youth movement

We, the undersigned, Canadian Youth of Croatian, Serbian, and Slovenian origin, have met at first meeting on the date of July 1st in the city of Windsor, Ontario, and we have adopted the following declaration unanimously:

As Canadians and as youth of parents from Yugoslavia, we consider that the situation of today, in Canada, and in the whole world, demands that we organize ourselves, and unite in order to battle for our immediate needs, here in Canada and equally for the development of our culture and education.

The need for youth organization is felt especially today, when the battle for the destruction of criminal Fascism is not yet at an end. Many of our young boys and girls laid down their young lives in the battle to destroy Hitlerism and Fascism. Many of them even today, are laying down their lives in the struggle to annihilate the final remnants of the Fascist axis-imperialistic Japan. Indiscribable sacrifices of millions of young boys and girls made possible the victory over armed Fascism in Europe. Other millions of young men and women, have sacrificed and are still sacrificing on the job in the factories, in the foundries, and in the work shops, producing battle machines with the purpose of destroying the enemy of mankind — Nazi Fascism, and everything it represents and stands for.

Now that victory in Europe is an actual reality, many of our young men and women are victoriously returning to their homes, to their sweethearts, and to their parents and relatives. They will, upon their return to their homes, with full justification demand from the existing society, that they be satisfied with justified economic political and social demands. They will demand the right to live as free men, steady and full employment, education, health protection, etc. They will demand this from the existing society because they deserve all that they demand.

Likewise, we who were not sufficiently old enough to take up arms or who were employed in production for the war, will unite with them in their demands, fully convinced, that the hopes of the Canadian youth will be realized, and finally materialized, only if we are going to be undivided, unified, organized and bonded together.

The enemies of democracy in Canada, and in other Countries will undertake all in their power to deny the people of the gains which they acquired during the war. These reactionary interests, will strive to institute again in Canada, unemployment and misery. They will further carry on with a foreign policy, which would lead Canada into the third world war in the interest of greedy rapacious robbers, who endeavour through bloodshed to accumulate great profits.

Youth will not permit this! The young people have paid dearly in the war which came to a successful end in Europe, and therefore they do not wish to be called up repeatedly to take up arms against the common enemy. They will organize and unify themselves today to prevent all evil plans of the reactionary forces in Canada, and in the whole world.

These are the fundamental reasons why we consider with importance that our youth must be organized and that they rally under the banner of democracy and progress. We believe that it is best for our youth to be organized into their own powerful organizations, that is in organizations

jel postavlo glede zapovedanega obdelovanja plodne zemlje, da zagotovi za vse vsaj nekaj potrebnega živeža.

Kmet se je strinjal s tako postavlo, kajti dobro se je zavedal, da čaka njega in vojsko veliko pomanjkanje in lakota. Vojaške oblasti so poslale za delo na kmete vse moške, ki so bili na razpologo. Narod je to pomoč z veseljem pozdravljal, posebnost še, ker ni bilo treba nobenega vojaka plačati za to delo. Niti niso oblasti zahtevale od kmetov kakega plačila v obliki pridelkov. Slovenska narodna vojska ima v ljudstvu svojo največjo oporo in za povračilo je narod sam daroval živež in prenočišče brigadam, kadar so na svojih pohodih potrebovali.

(Nadaljevanje prihodnjic)

composed of all sections of our youth of Croatian, Serbian and Slovenian origin. Organized in this manner, we will best be able to develop culturally, and socially; to further promote the culture of our parents — of heroic and glorious Yugoslavia, which has astonished the whole world with its superhuman struggle against the enemy of humanity, brutal fascism.

Once we are organized upon that basis — as Canadians first, and secondly as Canadians of South-Slavic origin, we will very easily rally all our young boys and girls for common activity. We will also cooperate with all existing progressive and democratic institutions of our parents. If we are organized in that manner, we would be much nearer to the remaining actions of Canada's youth, and we would be able to closely cooperate, and to coordinate our efforts with them in all activities which will bond us together. We propose that we organize as Canadians of South-Slavic descent not in order to disunite or separate from the remaining sections of Canada's youth or from the existing institutions of our people in Canada. On the contrary, we want to organize upon that basis with the clear purpose of being a firm bridge or link between our parents and the rest of the Canadian people.

The beginning is always difficult. That will be the case with our youth movement. Nevertheless, we believe that our efforts on organization of Canadian youth of South-Slavic descent, will fortunately meet on all sides, moral and material support from all the existing organizations of our parents in this country.

If our youth movement is to become a genuine interpreter of the hopes and the demands of Canada's youth of South-Slavic origin, so that we will be able to develop socially and culturally, we must unite; we must have ties between individual localities and organizations.

Canada is spacious. In spite of that, we must find the means which will link and unite all our youth throughout Canada into a fraternal and a democratic body. Such a body will be possible to build only by calling a convention of our youth organization of South-Slavic origin in Canada. Our convention should be held as soon as possible — perhaps this fall. To the convention all the youth organizations would send their respective democratically elected delegates, who would in the first place draft the programme of our youth movement, and then the common constitution and the by-laws. Finally, they would elect the common or central leadership of our youth movement. Only then we would be able to collectively think, work, and develop. At the convention, we would agree on what name our movement is to assume, what activities we are to be concerned with, and how to establish ties between the three brotherly Leagues and other democratic movements and organizations. In short, the established

Vabilo za javno zborovanje

Windsor — Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slavanov v Windsoru sklicuje javno zborovanje v nedeljo dne 22. julija v prostorih Čehoslovaške dvorane, 1367 Drouillard Rd.

Začetek ob 8 uri zvečer.

Uljudno so vabljeni Slovenci in Slovenke, soprojke Hrvatov in Srbi, kakor tudi drugi Slovani, da se udeležijo javnega zborovanja. Glavni govornik nastopi ob tej priliki, znani borilec za narodne in delavske pravice, Jovan T. Djaič. Predmet o katerem bo govoril na tem zborovanju je, kako pomagati vojnimi sirotam v Jugoslaviji. Zato naj ne bo niti enega med nami, kateri bi se ne udeležil tega važnega zborovanja.

VABILO NA PIKNIK V NORANDI

Tukajšnji odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredi piknik dne 22. julija na starem in dobroznem prostoru, pri rojaku Tony Prijatelj — Glenwood-u.

Tem potom uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke, kakor tudi soprojke Hrvatov in Srbe, da se udeležijo piknika. Čisti dobiček je namenjen za pomoč narodom Jugoslavije.

Odbor:

convention of our youth movement would be the rock foundation for building a powerful youth movement, which would recruit into its ranks all our youth for the development of activities which would be useful to our Canada — ourselves immediately — and also to the courageous people of Yugoslavia. The youth movement in tribulation for a lasting and a just peace, and happiness and prosperity for us in Canada.

To achieve the above mentioned, we propose to the Canadian youth of South Slavic origin that they consider the following proposals:

1. That through the columns of our progressive and democratic press, we initiate discussion on the necessity of a youth movement, its nature, its tasks, principles and activities, etc.

2. That in all the localities of our people, we establish youth organizations of boys and girls of Croatian, Serbian or Slovenian descent with the aim of sending delegates to the constituent convention of our movement.

3. That we immediately commence with social activities for the purpose of accumulating a fund to convene our convention, and to send the respective delegates of each organization to the convention.

4. That the constituent convention of our movement be held on Nov. 1 at the latest. When the convention is to be held should be determined by the initiative committee, in accord with the already existing youth organizations. The initiative committee holds the opinion that our first convention should be held in Toronto, Ontario due to Toronto being the halfway for all the delegates from northern and southern Ontario, and because in Toronto, there are a number of youth movements of other nationalities that would assist us in drafting our plans at the convention.

5. That the initiative committee develop and lead in the work of our youth movement, until our first convention is convened where we will democratically elect our national leadership.

6. That every existing organization of our youth elects at least one delegate to the initiative committee, so that our representation will be as wide as possible in the beginning.

We bring forth these proposals, before the South Slavic youth with the most sincere hope that they will devote the required attention to these questions. We may have good intentions and good hopes, but if we do not organize and don't collectively approach the discussion of our problems, our efforts will be in vain.

We must bear in mind that Canada will be as we build her. From this upon our shoulders lies the duty and the responsibility of a happier future. Only we, and no one else can forge our destiny and progress in this country to immense riches.

To the young the world remains — so goes the beautiful national saying of our parents and we will endeavor to create upon this world which remains to us, greater democracy and freedom, a just and lasting peace and prosperity and security for the common man.

VABILO NA PIKNIK

Katerega priredi centralni odbor društev VPZ. Bled, Z. K. Hrvatov, odsek HBZ. ter H. S. stranka v nedeljo dne 29. julija, na Jakota Mine v Val D'Orju. V slučaju slabega vremena piknik se vrši v Finski dvorani.

Ker je čisti dobiček namenjen za pomoč naši stari domovini, se uljudno vabi vse rojake iz Val Dorja in Malartic-ter Perron Mine, da se zagotovo udeležijo.

Za dobro postrežbo in zabavo jamči:

Odbor.

VAŽNO NAZNANILO

V četrtek dne 19. julija se vrši skupna seja slovenskih, hrvaških in srbskih žena v Torontu. Glavno vprašanje na tej seji se bode raspravljalo, kako in na kateri način dosežemo največ uspeha v pogledu zbiranja pomoči vojnimi sirotam v starem kraju.

Seja se bode vršila v Bolgarsko-Macedonski dvorani, 386 Ontario St. Začetek ob 8 uri zvečer.

Vsled tega uljudno vabimo vse Slovenke iz Toronta, da se udeležijo te seje.

Skupni odbor.

Iz francoščine prevedla K. N.

Ljubezen španskega častnika ROMAN aagggkkooood k "Toraj ravna naša vojska pravičneje kakor španski," jemirno dejala. "Pogosto sem se mučila z vprašanjem, kaj bi storil naš človek v takšnem primeru. Poučil si me ti, oče. . . "v njenem glasu je zatrepalo nekaj brigade. "Toda povem ti, oče, da je bilo v Barceloni tedaj le malo ljudi, ki bi mi rešili življenje, tako kakor mi ga je rešil Moreno. Še majn jih je pa bilo, ki bi v takšnih okoliščinah spoštovali mojo čast. . . "

Gospod Le Cadreron je nekoliko v zadregi pobesil glavo. Ni bil čisto prepričan, kaj bi v takšnem ali podobnem primeru storil francoski vojak, zato se mu je zazdel njegov očitek na lepem ne upravičen.

"Vseeno" se je novič razjezil, morda prav zato, ker je spoznal kako jalovi so njegovi očitki, vseeno nočem ničesar vedeti in ne slišati o tem tvojem letalcu! Naj si le drzne priti do mene, pokazal mu bom vrata!"

Orana je zardela: "Mar človek ki je rešil življenje tvoje hčere, res ni vreden drugega?" je pikro vprašala. "Kar ugovarjaj mi," je razdraženo odgovoril gospod Le Cadreron, "stem mi ne boš prišla do živega. Zame je važno samo to, da razveljavimo ta zakon, sklenjen v vse preveč nenavadnih okoliščinah, da bi bil veljaven tudi pri nas!"

"Prav kar si dejal, da je zakon veljaven, če ka zakonca dejansko izpolnjujeta."

"Motiš se, draga moja! Če je tvoj mož res pravi gentelman-kakor se zdi, da trdiš ti-bo razumel, da ne moreš vse življenje živetariti od njem, in bo sam prišel v ločitev."

Mlada žena je odkimala.

"Nemogoče očka."

"Res? In zakaj?"

"Zakaj? Zato, ker je tudi duhovnik blagoslovil najino zvezo."

To pot so Oranine besede zbudile v gospodu Le Cadreronu vso tisto jezo in mržnjo, ki jo je dotlej prikrival svoji hčerki na ljubo. Skočil je pokonci in udari s pestjo po mizi:

"Nikoli, nikoli ne bom dovolil kakšnemu tujcu vstopa v našo družino! Razumeš?"

Sesedel se je, kakor da bi mu bil kdo noge spodnesel, si zari glav v roke in topo zastrel v črnilnik na pisalni mizi.

"Očka je dejala Orana tiho in mirno, z glasom, ki je v njem drhtelo sočutje, nikar si tega tako ne ženi k srcu. Pomisli, da mi je ta poroka prihranila trpljenje in še večjo sramoto. Ali bi rajši imel, če bi bila tvoja hči mrtva in še onečesčena povrhu?"

Gospod Le Cadreron ni ničesar odgovoril. Še zmerom je topo strmel predse, kakor da bi v trenutku, koje izvedel to novico, življenje zajn prenehalo.

Oranine misli so se pa v teh sekundah molka poromale za leto dni nazaj k tistem trenutku, ko ji je njen mož, tedaj še tujec, položil roko na ramo z besedami: "Pustite jo, moja nevesta je!" Zazdelo se ji je, kakor da bi se živo videla pred seboj njegov možati obraz z očitimi očmi in slišala njegovo tiho šepetanje: "Govorite kakor jaz senorita. . . "Hkrati se je spomnila njegovaga strastnega poljuba in svojega podzavednega odpora do tega prvega neugnanega ljubkovanja. V trenutku, ko je preresetavala te spomine, še sama ni zavedala, ali so ji v oporo ali jo pa še zmerom teže. . . Samo nečesa se je dobro zavedala: kakor hitro je dejal letalec, da je njegova nevesta, se je počutila varno; čutila je da ima zaščito. Njemu, svojemu možu, je dolžna svojo vrnitev v domovino, njemu je dolžna, da se je vrnila živa in zdrava. . .

In potem se je spomnila še nekaterih njegovih besed, ki so ji proti njeni volji ostale v spominu.

Tisto noč po njuni poroki, edino noč, ki sta jo preživela skupaj, je njen mož med nežnim ljubkovanjem govoril:

"Moral sem te rešiti, deklica ljuba, kakor hitro sem te zagledal. Spomnim se samo, da sem se takoj tedaj zavedel, da te moram po vsaki ceni spraviti na varno. . . Gledal sem tvoje oči in nisem mogel razumeti, da naj bi se za zmerom zaprle. Gledal sem tvoj nedolžni obraz, tvojo šibko, nežno postavo in nisem mogel prenesti misli, da bi po tebi segle roke pijanih anarhistov. . . Vedel sem, da hočem samo še nekaj: rešiti te! Rešiti te po vsaki ceni, tudi za ceno lastnega življenja."

Pozneje, ko si jo je vzel — Orana je še zdaj čutila, kako ji je ob tem spominu rdečica zalila obraz — se je tako skromno opravičeval:

"Senora, tako lepi ste, jaz sem pa samo šibak človek, spričo svojih želja, človek kakor vsi drugi. Vaša lepota je edino moje opravičilo. Oprostite mi! Nikar me pretrdo ne obsojate. Če bom jutri ali pojutrišnjem umrl, vedite da ste vi edina in poslednja luč mojega življenja. . . "

Takšne besede so morale dobiti odmev, v nedolžnem Oraninem srcu, saj ga dotlej še ni razočarala nobena ljubezen, bilo je pripravljeno sprejemati in verjeti nežnim ljubezenskim prošnjam in obljubam.

V tistih trenutkih se je Orana zavedala, da mora braniti svojega moža proti krivični obsodbi svojega očeta.

"Oče", je vprašala krotko, "ali ne čutiš, da je ta dolg, ki ga moram plačevati s svojim telesom, nekašen krvni dolg? Ali ne čutiš da moram čakati tega človeka, ki je zdaj pred Bogom in pred ljudmi moj mož, čeprav ti onjemu karkoli govoriš? Res, moj položaj je težak, a kaj naj storim?"

"In če se ne bo vrnil?" jo je nenadno vprašal gospod Le Cadreron.

"Tedaj, oče", je nekoliko prisiljeno odgovorila Orana, "bodi vesel.

Tvoja hči bude ostala pri tebi vse svoje življenje. Menda boš razumel, da nemaram jaz spominjati njega, da je moj mož, in ga prositi naj se vrne k meni!"

"Toraj nameravaš vse svoje življenje preživeti kot slamnata vodva? Je razjarjeno vprašal gospod Le Cadreron.

(Nadaljevanje prihodnjic)